

**“XALQ TABOBATI: TARIXI, YUTUQLAR,
ISTIQBOLLAR”**

mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani materiallari
to‘plami

28 aprel 2023-yil

Toshkent sh., O‘zbekiston

Сборник материалов Международной научно-
практической конференции

**«НАРОДНАЯ МЕДИЦИНА: ИСТОРИЯ,
ДОСТИЖЕНИЯ, ПЕРСПЕКТИВЫ»»**

28 апреля 2023 года

г. Ташкент, Узбекистан

Collection of materials of the International scientific and
practical conference

**"TRADITIONAL MEDICINE: HISTORY,
ACHIEVEMENTS, PROSPECTS"**

28 April 2023

Tashkent, Uzbekistan

Ташкентская медицинская академия // Сборник материалов Международной научно-практической конференции «НАРОДНАЯ МЕДИЦИНА: ИСТОРИЯ, ДОСТИЖЕНИЯ, ПЕРСПЕКТИВЫ» Сборник материалов конференции // ООО "TIBVIYOT NASHRIYOTI MATVAA UYI" - 2023 - 112 стр.

Главный редактор	Шадманов А.К., ректор Ташкентской медицинской академии, профессор, д.м.н.
Заместитель главного редактора	Азизова Ф.Л., проректор по науке и инновациям Ташкентской медицинской академии, профессор, д.м.н.
Ответственный секретарь	Высогорцева О.Н., доцент кафедры реабилитологии, народной медицины и физической культуры, к.м.н.
Редколлегия:	Собирова Г.Н., профессор кафедры реабилитологии, народной медицины и физической культуры, д.м.н. Жумаева Г.А., доцент кафедры реабилитологии, народной медицины и физической культуры, к.м.н.

**“XALQ TABOBATI: TARIXI, YUTUQLAR,
ISTIQBOLLAR”**

mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani materiallari to‘plami
28 aprel 2023-yil

Toshkent, O‘zbekiston

Сборник материалов Международной
научно-практической конференции

**«НАРОДНАЯ МЕДИЦИНА: ИСТОРИЯ, ДОСТИЖЕНИЯ,
ПЕРСПЕКТИВЫ»**

28 апреля 2023 года

Ташкент, Узбекистан

Collection of materials of the International scientific
and practical conference

**«TRADITIONAL MEDICINE: HISTORY, ACHIEVEMENTS,
PROSPECTS»**

28 April 2023

Tashkent, Uzbekistan

Tadqiqot natijalari. “Montalin” kapsulalarini 2 tadan x 2 mahal 10 kun davomida qabul qilgan 20 ta bemorlarning barchasida tizza bo‘g‘imlarida harakatlar tiklandi, og‘riqlar hamda bo‘g‘imdagi shishlar kamayganligi kuzatildi. Bo‘g‘imlardagi shishlar va tarkibidagi suyuqlik hajmi kamayganligini Doppler-UZI apparatida ultatovush tekshiruvi ham tasdiqlaydi.

Xulosa. O‘tkazilgan tadqiqotlar natijalariga ko‘ra, tarkibida Centella asiatica extracti saqlovchi “Montalin” kapsulalari 10 kun davomida 2 tadan x 2 mahal ovqatdan keyin ichishga buyurilganda kuzatuvdagi bemorlarning barchasida tizza bo‘g‘imlarida og‘riqlar hamda bo‘g‘imdagi shishlar kamayganligi kuzatildi. Bo‘g‘imlardagi shishlar va tarkibidagi suyuqlik hajmi kamayganligini Doppler-UZI apparatida ultatovush tekshiruvi ham tasdiqlaydi. Ushbu orqali tarkibida Centella asiatica extracti saqlovchi fitopreparatlarning to‘g‘ri tanlangan majmuasi tizza bo‘g‘imi artrozida yallig‘lanishga qarshi samarali ta‘sir ko‘rsatadi.

TIB QONUNLARIDA KASALLIKLAR, ULARNING ASOSIY SABABLARI VA KO‘RINISHLARI HAQIDA YORITILISHI

L.Yu. Maxmudov (o‘qituvchi)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Ijtimoiy fanlar kafedrasida

“Tib qonunlari” kitobida o‘tkir meningit klinikasi anik va chuqur yozib qoldirilgan. Sarsamning belgilari: boshning orqa ensa qismidagi va yuzdagi og‘riqlar, qusish, ko‘zdaagi tomirlarning qizarishi, xotiraning susayishi, hushning buzilishi, uyqusizlik, jahldorlik, alahlash, ixtiyosiz harakatlar, qo‘zg‘aluvchanlik, ixtiyorsiz siydik ajralishi. Ibn Sino o‘tkir meningitning erta va kechki klinik belgilarini yozib qoldirgan. Meningitda ixtiyorsiz kulgu, burundan tomchilab qon ketishi, ko‘zlardagi tomirlarning qizarishi, ko‘z yoshi oqishi, ko‘zda yiring paydo bo‘lishi, nafas olishning buzilishi, tilning dag‘allashuvi, tana haroratining ko‘tarilishi, uyqusizlik, jahldorlik kuzatilishini aytib o‘tgan. Ibn Sino yuqoridagi kasallik belgilarining sababi deb miya pardasida kechgan yallig‘lanish deb kursatgan. Alloma meningial belgilarni boshqa kasalliklarda hamuchrashini (zotiljam, bosh miya, oshqozon, bachadon, siydik qopidan o‘smalarida kechuvini) ko‘zatib, ularni ikkilamchi meningit deb atagan. O‘pka kasalliklaridan ko‘prok plevritda, nafas olganda ko‘krak qafasidagi og‘riklar, siqilishlar, tana harorati ko‘tarilishi, balg‘am ajralishi bilan namoyon bo‘lgan. Haqiqiy meningitdan ikkilamchi meningitlar hushning buzilishi bilan farq qiladi. Ayrim ikkilamchi meningitlarda (zotiljam, plevrit)da hushning buzilishi, tana haroratining ko‘tarilishi bilan bog‘liq bo‘lib, uning normallasuvi bilan bemorning ahvoli yaxshilanadi. Plevrit yoki angina bilan og‘rigan bemorlarda ikkilamchi meningit tufayli bemorlar o‘lib qolishi ham mumkin. Ibn Sinoning fikricha ko‘pchilik bemorlar meningitdan nafas olish buzilishi tufayli vafot etadilar. O‘tkir sarsamda kasallikning krizis (og‘ir holati ko‘pincha yettinchi, o‘n birinchi kunlari yoki uchinchi va turtinchi kunlarida ko‘zatilgan.

Agar yallig‘lanish jarayoni bosh miyaning xamma tomondan zararlasa, xotira, e‘tibor, fikrlash buziladi. Bemor nimalarni ko‘rganini, nima qilganini bilmaydi va hushi buziladi. Ekzoftalm, bosh og‘rig‘i, qusish, kalla suyagi choklarining ajralib ketishini Ibn Sino kalla ichi gipertenzion sindromiga xos deb kursatgan. Ibn Sino amaliyotni chuqur bilganligini kasallikning xar bir yangi belgilarining paydo bo‘lishiga qarab uning oqibati ahamiyatini va davolashdan choralar qo‘llashni yaxshi bilgan. Ko‘zlarning qizarishi, ko‘z olmalardagi og‘riqlar, ko‘zlardan yosh oqishini bosh miya va uning pardalari yallig‘lanishidan dalolat berishini Ibn Sino yozib qoldirgan. Meningitda miya ustuni zararlanishi belgilari (bir ko‘z olmasining kichrayishi, ko‘r bo‘lib qolishi) esa halok etuvchi belgi bo‘lib, g‘ilaylikyomon kursatgich deb Ibn Sino yozgan.

Meningitning asoratlari ham Ibn Sino fikricha katta ahamiyatga ega. Sarsam soxta tutkanok xurujlariga kasalligiga utishi mumkin. Utkir meningitni davolashda birinchi navbatda har ikki-uch kunda sekin astalik bilan qo‘ldagi venadan qon chiqarib tashlash,

sungra bemorga (binafsha va yoki zaytun yog'i va suv bilan) huqna qilish. Ibn Sino fikricha ko'prok uchraydigan miyadagi shishni kamaytirish, kalla ichi gipertenziyasini pasaytirishga degidratatsiya qoni chiqarib tashlash va xuqna qilish olib keladi. Bundan tashqari Ibn Sino bemorga dori bilan issiq bog'lam, uyku dori ta'siridagi ko'knor urug'i, arpa suvida eritilib, zaytun yog'ini boshga surtishni maslaxat bergan. Kasallikning og'ir va uzoq davom etgan turlarida badanga issiq yog' surtish, kul oyoqlarni uqalash, issiq suv quyish, ayrim hollarda kasallikning boshlanishida kuraklar orasiga banka quyishning foydali ekanligini yozgan. Ibn Sinoning meningitni davolashda qo'llagan terapevtik usullarining ayrimlari hozirgi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan. Agar bemor o'z vaqtida kichik xojatga chiqa olmasa, vaqti-vaqti bilan siydik qopiga issiq zaytun yog'i surtish kerak yoki ustidan issiq suv quyish kerak deb ko'rsatma bergan. Ibn Sino o'tkir meningit bilan og'rikan bemorlarni o'rtacha haroratli toza xonaga, sovuq hidli vositalar binafsha, atirgul, kamfora hidi kelib turishi, uning yonida yaxshi, quvnoq do'stlaribo'lishi kerak deb yozgan. Davalashda oz miqdorda, engil xazm bo'ladigan taomli parhez, kasallikdan tuzalgandan so'ng kuchli oziq-ovqat berish lozim deb ko'rsatadi (mosh, qovoq, va boshqalar). Tuzalgan bemorlarga arg'umchoqda uchish, issiq havodan saqlanish, chuchuk suvda cho'milish, ovqatga yengil go'sht qo'shishni maslaxat bergan. Shunday qilib, Ibn Sino talqinidagi o'tkir meningitning klinikasi, davolash usullari hozirgi kunda xam katta ahamiyatga ega.

Bir qaraganda oddiy bo'lib ko'ringan va vrach tomonidan jiddiy e'tibor qilinmaydigan bu talab va qoidalar aslida bemor taqdiri va shifokor faoliyati uchun juda muhim bosqich sanaladi. Chunki anik va to'g'ri bajarilgan laborator taxlillar natijasida qo'yilgan tashxis va utkazilgan muolaja bemor dardiga shifo bo'ladi, aks xolda bu bemor uchun zarar. Ibn Sinoning "Tib qonunlari" asarini o'rganar ekanmiz, qomusiy olimning tibbiyot soxasida bitilgan, butun dunyo olimlari uchun tibbiyotni o'rganishdagi asosiy manbaa sanalgan bu asarida u nafakat o'zidan oldingi tibbiy bilimlarni jamlab, ularni o'z yaratganlari 13 bilan to'ldirgan, balki necha asrlardan keyin xam o'z davrining dolzarb muammosiga aylanishi mumkin bo'lgan holatlar xakida yozib koldirgan. Bu esa uni hozirgi zamon tibbiyotining asoschisi deb atash imkonini beradi va bu asl haqiqat hamdir. "Tib qonunlari" asarida quyidagi satrlarni o'qish mumkin: "Tabib kasallik va uning o'ziga xos tomonlari haqida tasavvur qilib, ularga dalil keltirmog'i lozim. Bu dalillar maxfiy narsalar borligi ularning miqdori va o'tish davri bilan dalillanishi lozim. Dalillar bemorning ko'rinishida va uning chiqindilarida maxfiy yoki ochiq namoyonlik beradi". Asar davomida olim siydik va axlatdagi o'zgarishlarga asoslanib tashxis qo'yish uchun tabibning ularni qanday baxolashi zarurligi xaqida ma'lumotlar keltirgan. Eng qizigi shundaki, hozirgi kunda laborator taxlillar to'g'ri va aniq natijalar berishi uchun talab kilinadigan tadbirlar Ibn Sino tomonidan to'lik yozib koldirilgan. Masalan: Siydikni baholash uchun uni ertalab nahorda yig'ish kerakligi, siydikni toza shisha idishlarda yig'ish, uni bir soat davomida baholash zarurligi, aksincha siydik uzoq qolib ketsa uning rangi va tarkibi o'zgarishi mumkinligi, siydikni oftob tushadigan va yelvizak kuzatiladigan joyda saqlash mumkin emasligini yozadi. Yana Ibn Sino siydikni baholaganda undagi yetti alomat turkumini baholash kerakligini aytdi. Bular: rang turkumi, hid turkumi, tiniqlik, suyuq va quyuvlik turkumi, cho'kma turkumi, kam va ko'plik turkumi. Bu turkumlarning o'zgarishi bemorning qabul kilgan dorisiga, yegan ovkatiga, ichgan suviga bog'liq ekanligini yozib, bemorlarga siydikni dalillashdan oldin rangli ovkatlar, masalan anor, xurmo kabilarni iste'mol kilmaslik, siydik haydash xususiyatiga ega taomlar qabul qilmaslik, hatto teriga rang beruvchi moddalar masalan xina ham surtmasligi lozimligini aytib o'tgan. Ibn Sino siydikdagi farqlovchi turkumlar asosan jigar va tomir kasalidan dalil berib, ba'zan bu dalillar ko'z ilg'amas holatda bo'lib uni fakat siydikdan nur o'tkazish orqali quyuk- suyuqlinigi baholab dalillash mumkin deydi. Bu dalil hozirgi zamonaviy laboratoriyada siydikdagi makro va mikroskopik o'zgarishlar, oqsil mikdorini aniklashga asoslangan fotokolorimetrik tekshirish usullariga mos tushadi.

Yuqorida keltirilgan ma'lumotlar asosida xulosa o'rnida aytish mumkinki, Ibn Sino qoldirgan katta merosni sinchiklab o'rganish va ilm-fanimizga tatbiq etish o'ta muhim hi-

soblanadi. Ilm- fan rivojiga hissa qo'shishini istagan biz yoshlar bu istaklarni ajdodlarimizning bebaxo ilmiy merosi bilan hamohang olib borsak yanada maqsadga muvofiq bo'ladi.

O'ZBEKISTON FARMAKOLOGLARINING FITOTERAPIYA RIVOJIGA QO'SHGAN HISSASI

Maxsumov Sh.M., Zayseva O.A. (Tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent)

Toshkent tibbiyot akademiya, farmakologiya kafedrası

Turli o'simliklardan davo sifatida foydalanish juda qadim zamonlardan ma'lum. Ibtidoiy davrda odamlar atrof-muxitdagi o'simliklardan faqat oziq-ovqat uchun emas: balki ularning bezararligidan davo etish maqsadida turli shikastlanishlarda, xastalanishlarda qo'llaganlar. O'simliklarni bunday xususiyatlari og'izdan-og'izga o'tib, keyinchalik yozuv paydo bo'lishi bilan ular tug'risidagi ma'lumotlar yozib qoldirilgan. Bunga misol qilib eramizdan ancha oldin qoldirilgan Ebers papirusi, sopolga yozilgan ma'lumotlarni keltirish mumkin. Tarix shuni ko'rsatadiki, Osiyoning markazida va janubida joylashgan qator davlatlarda (Misr, Xindiston, Xitoy, Tibet va boshqalar) qadim zamondan bemorlarni shifobaxsh o'simliklar bilan keng miqyosida samarali davo qilib kelingan. Buni tasdiqi sifatida «Jashur-veda» - «Xayot xakidagi fan», «Djud-shi» («Shifobaxsh dori-darmonlar moxiyati») kabi qo'lyozmalarni keltirish mumkin. Fitoterapiya tarixida ayniqsa, Abu Bakr Muxammad ibn Zakiriya al Roziy, Abu Rayxon Beruniy, Ismoil al Jurjoni, Abu Ali ibn Sino va boshqalarning xissasi salmoqdidir. Bulardan Abu Ali ibn Sinoning «Tib qonunlari» asari olamshumul axamiyatga sazovordir.

Ibn Sino 980-yilning 16-avgustida Buxoro yaqinidagi Afshona qishlog'ida tavallud topgan va 1037-yili Xamodonda vafot etgan. Uning maqbarasi ustida 12 ustundan iborat gumbaz qad kutarib turadi. Bu Ibn Sino tomonidan davrdagi 12 fan yo'nalishini mukammal egallagani to'g'risida habar beriladi.

Ibn Sino tibbiyotga bag'ishlangan 55 asar yozgan. SHu jumladan «Tib qonunlari» 5 qismdan iborat. Kitobning ikkinchi qismida dorivor moddalarni- 811 o'sha davrdagi o'simliklarni shifobaxsh xususiyatlari keltirilgan. Bu o'simliklar 105 tasi hozirgi zamon tabobatining amaliyotida qo'llanadi.

Fitopreparatlarning ko'pchiligi bemor uchun zaxarsiz yoki salbiy ta'siri kam. XXI-asrni boshlanishida dorivor o'simliklarga bo'lgan qiziqish ancha oshdi.

Respublikamizda shifobaxsh o'simliklarni o'rganish va amaliyotga tatbik etishda yoki fitoterapiyani rivoj topishida farmakologlardan I. I. Markelov, N. N. Kompansev, I. K. Komilov, X. X. Holmatov va boshqalarni xissasi kattadir.

O'zbekiston shifobaxsh giyoxlarga boy diyor. Respublikamizda 4000 dan ortik yovvoyi o'simliklar o'sadi. SHulardan faqatgina 100 dan ko'prog'i tibbiyot amaliyotida ishlatiladi. Xalq tabobatida esa xududimiz o'simliklaridan 600 ga yakini dorivor hisoblanadi va ishlatiladi. Bu degan so'z respublikamizda o'sadigan va o'stiriladigan shifobaxsh o'simliklar soni juda ko'p va ular yangi dori-darmonlar fitopreparatlar yaratishda bitmas-tuganmas manba hisoblanadi.

Bu borada bir qator respublikamiz olimlari samarali, ilmiy va amaliy ishlar olib borishyapti. Ayniqsa, respublikamizda dorivor giyoxlarni xar tomonlama o'rganish va ulardan biologik faol moddalarni olish va tibbiyot amaliyotida tatbiq etishda akademik S. YU. YUnusov nomidagi u boshqargan O'zbekiston fanlar akademiyasi qoshidagi O'simlik moddalari kimyosi ilmiy tekshirish instituti olimlarning bu soxada ilmiy, nazariy, amaliy ishlari kimyo va tibbiyot olamida mashxurdir. Bular katoriga farmakologlardan I. K. Komilov, M. B. Sultonov va ularning bir qator shogirdlarini: O' B. Zokirov, S. S. Azizova, X. U. Aliev, M. M. Azimov, F. N. Joxongirov va boshqalarni keltirish mumkin.

SHuning bilan birga fitoterapiyani Respublikamizda rivoj topishida Toshkent farmatsevtika instituti bir qator olimlarining (X. X. Holmatov, M. N. Maxsumov, T. P. Pulatova, X.U. Aliev, va boshqalar) olib borgan ilmiy va amaliy ishlari katta ahamiyatga ega.

СОДЕРЖАНИЕ	
<i>A'zamjonov A.A., Abdurasulova M. B., Xasanova M.I., Raximova X. A. GEPATITNI DAVOLASHDA ZAMONAVIY YONDASHUV</i>	2
<i>Abilov O'rol HAMSHIRA VA MA'NAVIYAT</i>	2
<i>Ahmedova D.Sh., Toxtamuratova Z.Sh., Rayimberdiyev E.D OLIY O'QUV MUASSASALARIDAGI TALABALARNI SOG'LOM TURMUSH TARZIGA RIOYA QILISHI BO'YICHA SO'ROVNOMA TAHLILLARI</i>	4
<i>Allayeva M.J., Achilov .D.D. DIABETNING DITIZON MODELIDA UMUMIY LIPIDLAR DARAJASINI O'SIMLIGI EKSTRAKTINING GIPOLIPIDIMIK HAMDA GIPOXOLESTERINEMIK TA'SIR SAMARADORLIGI</i>	5
<i>Atamuratova F.S.IBN SINO SHIFOKOR AXLOQI HAQIDA</i>	7
<i>Azizov A.A. O'ZBEKLARDA ANIMALOTERAPIYA: ETNOGRAFIK QAYDLAR TAHLILI</i>	8
<i>Biykuziyeva A.A., Muxiddinova F.M, Sodikova N.S., Turdialiyeva Sh.U. IBN SINO TA'BLIMOTIDA BADAN TARBIYA TADBIRI – DAVOLOVCHI JISMONIY TARBIYA TO'G'RISIDA</i>	9
<i>Bo'riyev O., Iskandarov Sh. ABU RAYHON BYERUNIYNING ASARLARIDA ZARDUSHTIYLIK BILAN BOG'LIQ QARASHLAR</i>	10
<i>Bo'riyev O., Iskandarov Sh. «HUDUD UL-OLAM» VA UNDA QASHQADARYO VOHASI SHAHARLARI TAVSIFI</i>	12
<i>Ergasheva N.O. BO'G'IM KASALLILARNI DAVOLASHDA APITERAPIYANING O'RNI</i>	14
<i>Fayzullayeva O.U., Nazirtashova R.M. QANDLI DIABET KASALLIGI VA UNI DAVOLASHDA TOPINAMBUR O'SIMLIGIDAN FOYDALANISH</i>	15
<i>Ganijonov H. THE ROLE OF BEHAVIOR IN THE EARLY DETECTION OF SCHIZOPHRENIA</i>	16
<i>Hyangmi Gavart_KOREAN MEDICAL BOOK REPORT IN EUROPE</i>	17
<i>Jumanazarov X.S. O'ZBEK XALQINING TABOBAT AN'ANALARI TARIXI</i>	18
<i>Kim Taewoo THE EMERGENCE OF NEW TRADITIONAL ACUPUNCTURE PRACTICES IN KOREAN MEDICINE: A HISTORICAL AND ANTHROPOLOGICAL APPROACH</i>	20
<i>Mahmaraimov Sh.T., Soatova M.B. XONDROITIN SULFAT VA CENTELLA ASIATICA EXTRACTINI BIRGA QO'LLAGANDA TIZZA BO'G'IMI ARTROZIDA OG'RIQQA QARSHI TA'SIRINI O'RGANISH</i>	20
<i>Mahmaraimov Sh.T., Chutboev B.R., Choriev M.Yu. CENTELLA ASIATICA EXTRACTINING TIZZA BO'G'IMI ARTROZIDA YALLIG'LANISHGA QARSHI TA'SIRINI O'RGANISH</i>	21
<i>Maxmudov L.Yu. TIB QONUNLARIDA KASALLIKLAR, ULARNING ASOSIY SABABLARI VA KO'RINISHLARI HAQIDA YORITILISHI</i>	22
<i>Maxsumov Sh.M., Zayseva O.A. O'ZBEKISTON FARMAKOLOGLARINING FITOTERAPIYA RIVOJIGA QO'SHGAN HISSASI</i>	24
<i>Nazarbaiuly B. BASICS OF TRADITIONAL MEDICINE</i>	25
<i>Niyozova N.S. QADIMGI SHARQ TIBBIYOTINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI</i>	26
<i>O'tayev G'G' . YUQUMLI KASALLIKLARNING RIVOJLANISHIDA IBN SINO AMALIY MEROSINING O'RNI VA AHAMIYATI</i>	27
<i>Orazgalieva M.T. Aimagambetov M.Zh., Akbayeva M.M., Orazgalieva M.T., Shortombayev A.A., Yermukhambetov B.Y. ALGORITHM OF PROACTIVE THERAPY OF HEMOSTASIS DISORDERS IN PATIENTS WITH MECHANICAL JAUNDICE IN THE INTRA - AND POSTOPERATIVE PERIOD</i>	29
<i>Qosimjanova N. A., Raximova X.A. ABU ALI IBN SINO TA'LIMOTIDA FARMASEVTIKA</i>	30

<i>Rahimova Sh.M., Saidvaliyev F.S. ABUZUS BOSH OG'RIG'INING MIGREN VA ZO'RIQISH BOSH OG'RILARIDAN KELIB CHIQISHI TAQQOSLAMA TASHXISI</i>	31
<i>Rahimova X.A., Abdurasulova M.B., Xasanova M.I., Azamjonov A. A. IBN SINO ILMIY MEROSI</i>	32
<i>Rakhmatova M. R. EFFECTIVENESS APPLICATION OF QUERCETIN AND OMEPRAZOL FOR CORRECTION OF GASTROTOXIC EFFECT IN THE THERAPY OF PATIENTS WITH OSTEOCHONDROSIS</i>	33
<i>Raxmanov A.X., Asqarov O. O., Xakimov Z.Z., Xolmatov J.A., Sultanov S. A. FLAVANOIDLAR TUTGAN O'SIMLIKLAR YANGI YIG'MASINI SAFRO AJRALISHIGA TA'SIRI</i>	34
<i>Ruzimov E.M. ARUNDO DONAX YER USTKI QISMI ALKALOIDLARI YIG'MASINING SKOPOLAMIN BILAN CHAQIRILGAN AMNEZIYAGA TA'SIRINI BAHOLASH</i>	34
<i>Saidametova N.U., Kamalova N.L. IBN SINONING KEKSALARNI OVQATLANTIRISH TO'G'RISIDAGI FALSAFIY QARASHLARI</i>	35
<i>Sattarova D.B., Usmanxodzaeva A.A., Demin N.A. ROLE AND IMPACT COMPLEX POST-EXTENSION RECOVERY ON QUALITY LIFE OF ATHLETES WITH VISUAL IMPAIRMENT</i>	37
<i>Seong-Soo Roh COMPARATIVE STUDY HERBAL MEDICINE IN COMBINATION WITH SORAFENIB ON HEPG2 CELL TRANSPLANTATION TUMOR MODEL</i>	38
<i>Sharipov U.A. INSULTDAN KEINGI BUZILISHLARDA NEYROREABILITATSIYA USULLARINI SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI AHAMIYATI</i>	39
<i>Soatova M.B., Mahmaraimov Sh.T. XONDROITIN SULFAT VA CENTELLA ASIATICA EXTRACTINI BIRGA QO'LLAGANDA TIZZA BO'G'IMI ARTROZIDA OG'RIQQA QARSHI TA'SIRINI O'RGANISH</i>	40
<i>Soliyeva A.D. XALQ TABOBATINING TARIXI</i>	41
<i>Song Jichung RESEARCH FOR DEVELOPMENT OF CLINICAL DECISION SUPPORT SYSTEM BASED ON DONGEUIBOGAM</i>	42
<i>Song Youngil, Rep. of Korea PRACTICAL APPLICATION OF THE WORLD HEALTH ORGANIZATION TRADITIONAL MEDICINE STRATEGY:2014-2023 FOR THE INTEGRATIVE MEDICINE IN UZBEKISTAN</i>	43
<i>Sotivoldiyeva D.S., Rahimova H.A. BUTUN DUNYO XALQLARI TABOBATLARINING RIVOJLANISH TARIXI</i>	44
<i>Sultanova X.T. TIB QONUNLARIDA AXLOQ VA TIBBIYOT ETIKASI</i>	45
<i>Tolmasov Ruzibek Tolmasovich. MORPHOLOGICAL CHANGES OF GASTRIC WALLS DURING POSTNATAL ONTOGENESIS WHEN FEEDING ON PALM OIL</i>	47
<i>Turg'unboyeva M.I., Qalandarova M.H. ZAMONAVIY DAVOLASH USULLARI. QANDLI DIABET KASALLIGINI DAVOLASHDA ZAMONAVIY YONDASHUV</i>	48
<i>Umarova F.S., Gulyamova A.N. IBN-SINO QARASHLARIDA TA'LIM-TARBIYA MASALALARI</i>	50
<i>Umarova F.S., Gulyamova A.N. IBN-SINO QARASHLARIDA TA'LIM-TARBIYA MASALALARI</i>	51
<i>Usvaliyeva O.S., Qalandarova M.X. XALQ TABOBATI TARIXI. ZAMONAVIY TIBBIYOTDA XALQ TABOBATI USULLARI</i>	52
<i>Yu-Hong Min. ANTI-HYPERPIGMENTATION POTENTIALS OF ESSENTIAL OILS FROM KERNELS OF GENUS PRUNUS</i>	53

Абдуллаев А.Х., Аляви Б.А., Алиахунова М.Ю., Бабаев М.А., Хан Т.А. ПАТОГЕНЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ЛЕЧЕНИЮ ОСТЕОАРТРИТА С ПРИМЕНЕНИЕМ КОМБИНИРОВАННОГО ФИТОПРЕПАРАТА	54
Аллаева М.Ж., Аскарров О.О., Султанов С.А., Холматов Ж.А. ИБН СИНО МЕРОСИ: ACHILLEA MILLEFOLIUM L. ЎСИМЛИГИНИНГ ТАБОБАТДА ИШЛАТИЛИШИ	55
Аллаева М.Ж., Махсумов Ш.М., Зайцева О.А., Ачилов Д.Д., Султанов С.А. ИЗУЧЕНИЕ ГИПОГЛИКЕМИЧЕСКОГО ДЕЙСТВИЯ ФИТОДИАБЕТОЛА НА НЕКОТОРЫХ МОДЕЛЯХ САХАРНОГО ДИАБЕТА	56
Аляви Б.А., Абдуллаев А.Х., Узоков Ж.К., Далимова Д.Н., Пулатов Н.Н. ПРИМЕНЕНИЕ ФИТОПРЕПАРАТА В ЛЕЧЕНИИ И РЕАБИЛИТАЦИИ БОЛЬНЫХ КОРОНАРНОЙ БОЛЕЗНЬЮ СЕРДЦА	57
Аминова Н.Н. НАФСОНИЙ ҚУВВАТЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ ВА ТУТГАН ЎРНИ	59
Атамуратов Ш.И., Махсумов М.Д. ТИББИЁТДА ВА ХАЛҚ ТАБОБАТИДА АЧЧИҚ ШУВОҚ ЎСИМЛИГИНИНГ ҚЎЛЛАНИЛИШИ, УНИНГ АҲАМИЯТИНИ ЎРГАНИШ БЎЙИЧА ОЛИБ БОРИЛГАН ИЛМИЙ ИЗЛАНИШЛАРГА ҚИСҚА ШАРҲ	60
Бахридиров Ш.С. ҚАРИЯЛАР УМРИ ДАВОМИЙЛИГИНИНГ ЯНГИ НАЗАРИЯСИ	61
Буранова Д.Д., Мухаммаджанова М.О. ЗНАЧЕНИЕ НАСЛЕДИЯ АВИЦЕННЫ В РАЗВИТИИ СОВРЕМЕННОЙ МЕДИЦИНЫ В УЗБЕКИСТАНЕ	63
Бутабоев М.Т., Минаваров Р.А., Камалова Н.Л., Бутахав Ф.Т. АНТИБАКТЕРИАЛЬНАЯ АКТИВНОСТЬ УКРОПА В НАРОДНОЙ МЕДИЦИНЕ	64
Жалалова В.З. ДОРИ ВОСИТАЛАРИНИНГ ҲОМИЛАДОР АЁЛ ОРГАНИЗМИГА ТАЪСИРИ	65
Жумаева Г.А., Вохидова Н.М. АНАЛИЗ ФУНКЦИОНАЛЬНОГО СОСТОЯНИЯ ТРОМБОЦИТОВ НА ФОНЕ ТЕРАПИИ БОЛЬНЫХ АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТОНИИ ПРЕПАРАТАМИ ФИЗИОТЕНЗ И КОНКОР	67
Жумаева Г.А. ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЙ ПОДХОД К ВЫБОРУ ГИПОТЕНЗИВНЫХ СРЕДСТВ С УЧЕТОМ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ОСОБЕННОСТЕЙ ОРГАНИЗМА ПАЦИЕНТОВ	68
Зайцева О.А., Махсумов Ш.М. К ИСТОРИИ ПРИМЕНЕНИЯ ЛЕКАРСТВЕННЫХ РАСТЕНИЙ В МЕДИЦИНЕ	69
Иномжоновна М.И., Каримова М.Х., Нарзикулова К.И., Эгамбердиева С.М. ФУНКЦИОНАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ РЕЗУЛЬТАТОВ ЛАЗЕРНОЙ КОРРЕКЦИИ ЗРЕНИЯ ПРИ МИОПИИ РАЗЛИЧНОЙ СТЕПЕНИ	71
Исамухаметова Ю.М. БЕЛ УМУРТҚАСИНИНГ ДОРСОПАТИЯСИ БЎЛГАН БЕМОРЛАРДА ТРАНСКРАНИАЛ МАГНИТ СТИМУЛЯЦИЯНИНГ САМАРАДОРЛИГИ	72
Ишигов И.А., Аллаева М.Ж., Асан А.А. ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ФИТОПРЕПАРАТОВ ИЗ АСТРОГАЛА И КОРНЯ САЛОДКИ	73
Каримова Ф.Р. ВЗГЛЯДЫ АБУ АЛИ ИБН СИНО НА ПАТОЛОГИЮ ВНУТРЕННИХ ОРГАНОВ	74
Каххарова Ш.Б., Хакимов З.З., Мамаджанова М.А. ИССЛЕДОВАНИЕ АНТИОКСИДАНТНОЙ АКТИВНОСТИ ПРЕПАРАТОВ SALSOLA RICHTERI	75
Кодирова Ш.С. ПРОБЛЕМА ГЕМОРРОЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ И ЛЕЧЕНИЕ ПО МЕТОДУ ИБН СИНО	77
Махсумов М.Д., Магзумов Х.Б. РАЗВИТИЕ НАРОДНОЙ МЕДИЦИНЫ В ПЕРИОД УЗБЕКСКИХ ХАНОВ	78